

CATALUNYA SOCIAL

Any XI. Núm. 521.

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

18 de juliol de 1931

**PUBLICACIÓ
SETMANAL**

**REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
DURAN I BAS, 11-BARCELONA**

TELÈF. 17605

Hi som a temps?

Ens trobem davant de dos fets igualment transcendents per a la vida política espanyola: l'aprovació d'una nova Constitució general per a la República i l'encaix de l'Estatut de Catalunya dins el marc d'aquella Constitució. I no cal dir com davant un i altre fet els catòlics hem d'obrar com a tals sense deixar mai el nostre punt d'esguard com a tals catòlics i catalans.

L'haver deixat de banda el punt de vista catòlic — fins i tot negligit per periòdics netament catòlics — ens portà al darrer desastre electoral. Hom digué que la nostra terra s'havia decantat de la banda del patriotisme, sense tenir en compte que nosaltres no podem oblidar mai l'orientació del gran Torras i Bages sobre la cristianitat de Catalunya. No és pas sentit patriòtic el que porta a treballar per una Catalunya atea o racionalista; almenys, no ho és en el sentit nostre. I, per tant, no ens cal tenir, ni podem tenir, eufemismes en aquest punt. Unes escoles en les quals l'ensenyament sigui en català, a base de llengua catalana i cultura catalana, però que d'elles sigui bandejada la imatge del nostre Santíssim Redemptor, no són ni poden ésser escoles defensades des del punt de mira del patriotisme català.

El nostre esforç s'ha de dirigir a lligar plenament, estretament, la nostra doble ideologia; però quan això no sigui possible, dissortadament, llavors com a catòlics no tenim pas el dret d'opció. I mentre agraim, per exemple, al ministre Marcellí Domingo, el seu decret donant entrada a la llengua materna a les nostres escoles, no podem de cap manera agrair-li l'haver arrabassat d'elles el Sant Crist.

Cal que d'un cop, i per a sempre, establim aquí el veritable criteri; i que, més que establir-lo, practicar-lo. Prou que el coneixien els catòlics aquest criteri abans de les eleccions del 28 de juny; i amb tot, quedà eclipsat per la manca de voluntat i fermesa de caràcter d'uns; per la feblesa d'altres; per un equivocat esperit patriòtic de quasi tots, fins de publicacions catòliques que no encertaven a distingir entre candidatures de partits que havien fet pública professió d'ideals catòlics i candidatures de partits on els nostres grans ideals

entraven només a base de persones i amb espantosa barreja.

Ara ens trobem, dins de Catalunya, indefensos els catòlics. Ni en les ponències de l'Estatut ni en les minories de les Corts Constituents no tenim elements suficients per a la defensa del nostre ideari. La inconsciència de la majoria dels catòlics catalans ho ha impedit. I en tota la nostra vida pública no ressona, sinó per casualitat i escadusserament, el sant nom de Crist, en contra de tota tradició catalana.

I davant d'aquest futur, què hem de fer els catòlics catalans amb l'Estatut de Catalunya? No cal baixar a detalls. Prou ha estat predicada la veritable doctrina i prou conegut el dret públic de l'Església sobre aquest punt. Qui el vulgui posar en pràctica, complint els seus deures, no necessita de majors explicacions. Cal que d'un cop per a sempre arribem a saber qui actua en catòlic i qui actua estrictament en polític dins aquesta terra nostra. Ha acabat ja l'hora dels equivocs. Ens trobem en un moment transcendental de la nostra història i cal pensar que en les nostres mans estava el poder salvar dins d'ell els interessos socialment més respectables: els fonaments de la nostra civilització cristiana.

Per assumptes polítics hem deixat ja transcórrer moments preciosos l'eficàcia dels quals potser no podrà ésser recobrada, com el moment de les eleccions. Però encara resten moments en els quals hem de dir definitivament els catòlics si volem a Crist dins la nostra vida pública o si en bandegem definitivament la seva doctrina, els seus ensenyaments, els seus manaments. Si és així, pensem en les greus responsabilitats que per a tots el moment comporta i procurem no avantposar-nos idearis, per sants i respectables que siguin, davant l'ideari altíssim de la nostra espiritualitat.

Encara potser hi som a temps, en tot o en part. Molts esforços portem perduts. Si els que resten segueixen també perduts, acomiadem-nos ja els catòlics de la vida pública com a tals catòlics. I seria senzillament suïcida i atemptatori a tot el més sant i sagrat que així hagués de succeir per culpa dels catòlics. En tot cas, ens en rentem les mans, creient haver complert amb el nostre deure.

La família

PER JAUME RAVENTÓS

VIII

Certament, la família és com una plaça fortificada; està, però, en un setge terrible que li posen

la frivolitat mundanal, el luxe, i la pública corrupció dels costums

per no citar sinó les unitats armades de més potència que a tothora estan en actiu servei.

Una vida frívola és una vida buida i inútil,

buida de tota finalitat estètica, científica i moral. Quan les circumstàncies li permeten de prescindir àdhuc d'una finalitat utilitària, en prescindeix tant com pot. Fins l'utilitarisme és una càrrega pesada per a la frivolitat.

Però, com que la vida al capdavant és moviment, la vida frívola mundanal s'escola en moviments tots ells inútils com l'agitació de l'esquirol. Les tertúlies, les xerrameques, les visites, els passeigs, les diversions, els espectacles, les modes, els àpats, omplen tota la vida d'extensos sectors socials, com si aquelles coses fossin les úniques ocupacions de la vida, que sembla totalment com si fos tota ella plena de vent.

Les classes socials riques o burgeses s'hi tiren cada dia més

a viure en aquesta forma, i, com que això s'encomana com un xarmpió, les classes treballadores, que no poden deixar la feina en absolut, també en volen participar, escurçant tant com poden les hores de treball, no en profit de la seva educació o instrucció, sinó per tenir més temps per als plaers, les distraccions i les diversions. La feina és com un treball forçat al qual, vulgui no vulgui, un hom s'hi ha d'ajupir de mala gana i amb ràbia poc o molt. El treballar, però, no és viure. Viure és divertir-se.

El cervell no està quiet, no; també té les seves preocupacions; aquestes, però, no són per als problemes reals de la vida, sinó per als problemes imaginaris creats per aquesta forma de vida que hem descrit.

Tal jove està capficat perquè el seu programa de diversions li deixa d'omplir una hora al dia i es pregunta anguniós què farà de sis a set de la tarda.

Tal altre està postrat i malencònic perquè el seu club de futbol ha perdut la partida de la tarda.

Tal o qual dama no troba solució acceptable al compromís d'haver de fer set visites en una tarda, i bufa de ràbia o perquè la modista no li ha encertat el vestit o perquè la novella que llegia no acaba com desitjava.

La família en pateix, de tot això, una guerra sorda,

perquè en ella desapareix la unitat. Cadascú fa les seves càbales al seu gust, i tots troben pesada la vida

familiar i a tots els cau la casa al damunt, posat que, en aquest terreny les coses, cada element tira pel seu cantó.

La mare no és a casa perquè es passa el dia a les cases dels altres; el marit té quefers ineludibles en el casino; els fills, si són xics, no veuen l'ombra dels pares i s'han d'entendre amb els servents, i si aquests manquen, amb llurs companys de carrer, i, si són grans, deixeu-los anar, que cadascú té feta la seva llista, i no n'hi ha dos que tinguin la mateixa.

L'educació, els estudis, la feina, la moralitat, les pràctiques religioses... Què diastre! per a totes aquestes coses plegades amb poc temps n'hi haurà prou, i després de tot, després del dia d'avui, ja vindrà el dia de demà!

Les coses no s'aturen aquí; sinó que, posada la gent en aquest corrent mundanal, essent com és el món ple de vanitat, no en tindran prou amb un viure inútil, sinó que

el luxe serà una conseqüència de la frivolitat,

i s'establirà en la societat com una mena de competència. A veure qui podrà més! Dintre de casa sembla que hi ha un ambient propici a la modèstia. Una família de seny diria: "contents nosaltres, content tot-hom." Però, ai! que la frivolitat ha trencat el clos familiar i ha fet penetrar dintre d'ell els aires mal sanitosos del món boig. Caldrà alternar amb persones d'elevada alcúrnica! Caldrà sobrepassar les del seu braç! Caldrà enlluernar les de classe inferior!

Començarem pels mobles, pels cortinatges, per les catifes. Seguirem per la indumentària. Empaitarem les relacions de la gent de bon to i això ens obligarà a elegir els espectacles de moda, a freqüentar els tes de no sé on, a estiuemar en llocs de societat. Per poc que puguem haurem de lluir un cotxet, si no el podem pagar a la bestreta, ho farem per trimestres. I treurem al sol més del que hi ha a l'ombra i farem miracles i tot si tant convé.

No cal dir com això s'encomana, essent fill de l'instint d'imitació.

A la seva manera, la marfuga envairà també les classes que no poden gaire i les que no poden gens.

Ai pobrets, que espereu almoines, que no arribaran a vosaltres els dinerets que no són prou encara per a pagar els bonics de les noies!

Ai obres socials, que espereu el sobrant dels rics i no sabeu que els rics no en tenen prou amb les seves rendes per l'ostentació que porten!

Ai famílies que avui rumbegeu! Les vostres taules veuran minvar els plats i les racions en proporció de l'augment de les penjarolles dels portals i de les escultures dels mobles. Potser l'avi es queixarà com aquell que gemegava: "Tant d'or per les parets i tan poc oli a les cols".

Els fills que podrieu tenir, pobrets innocents, són mirats com indesitjables amb herodiana antipatia.

Les escoles i col·legis només veuran de passada els vostres fills. Són una càrrega tan onerosa després de tantes despeses inútils!

Qui parlarà, dintre de casa vostra, del patrimoni familiar i d'estalvi si el calaix és ple de factures que es deuen i no es poden pagar?

Ja es casaran les noies quan Déu voldrà!

Ja es casaran els nois quan el diable no els pugui aprofitar!

I encara si no fos més que això.

De luxe a luxúria hi ha poques lletres de diferència

i l'experiència de cada dia ensenya que quan per satisfer el desig d'una boja ostentació cal sacrificar l'honra de la família, moltes vegades aquesta cau sacrificada.

I aquest deshonor, el més terrible que pot experimentar una família, es fa cada dia més i més fàcil per la

pública corrupció dels costums

que no solament crea un ambient favorable al vici, sinó que cuida a asfixiar la virtut, principalment la de la modèstia, i la de la puresa, companyes inseparables que no poden viure l'una sense l'altra.

I aquesta atmosfera pestilent de corrupció es filtra fàcilment dins les famílies i perd moltes vegades els fills o filles tot just traspassada la infància, quan no separa els marits i les mullers per un abisme de desamor o de deshonra.

Pares que això llegiu:

el quadro és tètric, però és real

d'una ben trista realitat, i a les vostres mans està que aquesta no sigui la pintura de la vostra pròpia família.

PER LA LLIBERTAT

La veu del Papa

No era cosa de preveure tan pròxim l'alçament de la veu del Papa contra la persecució feixista a l'Església, que últimament semblava en camí d'apaivagar-se, segons indicava alguna agència telegràfica.

El cop de tiara del Papa ha fet commoure tot el món. I primer que a ningú, En Mussolini.

El Duce sembla ara lliurat a la maçoneria per tal de salvar la seva empresa descristianitzadora de la joventut italiana que Pius XI li disputa sàviament i heroica. La lluita és de vida o mort. Quelcom semblant a les terribles ofensives romanes dels temps de les imperials persecucions. Què, tal volta vol imitar-les el Duce?

Doncs el Duce s'hi estavellarà.

D'aquí la insuperable, la immortal frase de Pius XI: *Se'ns pot exigir la vida, però el silenci, no.*

I si el Papa no caila, s'alçaran les pedres.

Pensi, Mussolini, que el temps no passa per a l'Església, i que ell té els seus dies comptats. Forçosament ha de perdre Mussolini.

Aquesta gran batalla que té el món amb l'alè suspès, no és més, al fons de tot, que la lluita del paganismisme contra el Cristianisme, de l'estatolatria pagana contra l'Església de Déu.

Totes les heretgies modernes convergeixen, al cap i a la fi, amb la idolatria del Déu-Estat. És el seu comú denominador. I com que la dualitat de Déu és sota tots conceptes un absurd, la repulsió, en la topada, és *per diametrum*, i la lluita a mort. És el cas present. Ja sabem, doncs, a qui toca la de perdre. A més de la raó que ho demostra, val a dir, matemàticament, hi ha tota la història humana que ho corrobora.

Mussolini s'ha passat de llest, com vulgarment sol dir-se. Ell, des que assaltà el poder, ha treballat i

treballa com un ciclop per tal de fer-se seva la joventut italiana, i cal confessar que ha portat, per desgràcia, molt endavant l'empresa. Però Pius XI no dorm, i si bé, humanament parlant, el Duce és un enemic en certa manera digne del representant de l'Església, Aquest té, però, més altes qualitats encara i, sobretot, assistència divina.

No es deu fer pas la il·lusió, Mussolini, de què vencerà el Papa; no és pas foll, ni tampoc curt de gambals per pensar semblant cosa. A més, àdhuc tenint al seu costat la maçoneria i totes les forces esquerres mundials, no pot triomfar a menys d'enderrocar-se tota l'obra de la civilització cristiana i retrogradar la humanitat a l'estat salvatge. És la joventut la presa que té entre les seves ungles el gran tirà d'Itàlia, i li disputa la llibertat i el dret, i, en últim terme, l'hegemonia espiritual del Papa; però, amb la joventut, ço que vol Mussolini, és despullar l'Església del seu esdevenidor i assegurar-se'l, per a sempre, ell.

I ara dues paraules a aquells suposats defensors dels "drets de l'home", als que no es censan mai de calumniar l'Església i els Papes suposant-los sempre a l'envilit servei dels poderosos i blasmant de la seva sapientíssima i digníssima conducta, plena de caritat i de prudència, però recta i justa i irrefragable sempre i quan hi ha en perill els sacratíssims interessos de Déu i la preciosíssima salut de l'home redimit per Déu.

Què us sembla, ara, a vosaltres, del gran gest de Pius XI, davant per davant de l'omnipotent tirà, a qui tant avorriu i combateu vosaltres? Mussolini té la nació als seus peus, la llibertat engrillonada, arrabassa de les famílies la joventut per tal de fer-la seva, de l'Estat, i ataca a fons l'Església per destruir-la, si pogués. És l'últim i l'únic obstacle amb què topa el Duce... al fi socialista i, per tant, despota com Prieto, com Largo i com Ríos, polítics lilliputencs al costat seu, cal confessar-ho; però tant o més dolents que ell. Però contra aquest obstacle s'estavellarà. Cal repetir-ho.

J. J. C.

El Crist substituït

PER R. RUCABADO

I tot el qui dirà paraula contra el Fill de l'Home li serà perdonat; però el qui haurà blasfemat contra l'Esperit Sant no li serà perdonat — ni en aquest segle ni en el venidor.

Lluc, XII, 10 Marc, XII, 32 Mateu III, 29

Els qui han trossejat i llençat i profanat el Crist, tot cometent una acció infernal i la violència més afrosa, perquè és la repetició intencional del deïcidi, no es tanquen el camí de la misericòrdia del mateix Crist, disposat encara a perdonar-los, perquè la seva escomesa criminal si com a traumatisme sacríleg és horripilant, no és encara l'obra més pèrfida que contra Crist hom pot executar. La terrible acció iconoclasta deixa un buit i una ombra. Un buit, impossible d'omplir, un contramotllo, un negatiu, una ombra que clama vindicta. El Crist sofrent i sanguejant seguirà tothora davant dels ulls del destructor, i de dia i de nit l'augusta víctima trossejada s'apareix a la ment del botxí. I l'enemic de la creu descobrirà la creu en totes les construccions que l'envolten, com el foll anticristià que descriu Chesterton (1), qui, després d'haver arrencant totes les creus al seu pas, destruí la tanca de casa seva, feta de barrots *encreuats* i després els mobles on les fustes també es creuaven, i per fi calà foc a la seva casa perquè les bigues i l'enteixinat del sostre dibuixaven la creu per tots els lligaments. Aquell terrible buit, aquella ombra inexorable faran tal volta que algun dia els trossos del cos de Crist es recomponguin i s'afegeixin en l'interior de l'incendiari, i s'esgarriï aquest de la seva follia. Per això Jesucrist anuncià que hi havia un pecat més imperdonable que el blasfemar d'Ell, i és blasfemar de l'Esperit Sant. Hi ha quecom més paorós que el tirar el Crist daltabaix i llençar-lo a la riera, i és enfilat *quelcom* damunt del pedestal buit. Hi ha quelcom més anticristià que destruir el Crist, i és substituir-lo.

Substituir el Crist és fer impossible el retorn de Crist i el perdó de Crist. És interceptar el Crist. Perquè el qui aterra Jesús, si no adora Jesús no vol tampoc adorar res més en lloc d'ell. Deixa l'altar profanat, però buit. El qui adora altra cosa en lloc del Crist, aquest sí que és reu de la substitució, reu d'un teixit complicat i refinat de blasfèmies, que fan impossible que Crist salvi i que Crist perdoni, blasfemant de paraula i d'obra no sols contra la persona de Crist, sinó contra la llum i contra la gràcia, això és: contra l'Esperit Sant; i això és l'única cosa que Crist, ell mateix, ha declarat que no absoldria.

Per això considerem que el cas més greu i agut de tots els que han esdevingut en aquests dolorosos dies, és l'episodi final dels fets que el poble de Navàs ha sofert, i dels quals s'és ocupada tota la premsa (2). Allí, després d'haver les turbes anticlericals perseguit el mestre del Centre Catalanista, el secretari, el metge i el senyor rector, però a aquell amb especial acarnissament, havent-lo escomès les dones per a tirar-li sal i pebre als ulls, havent-se d'amagar dels homes i dones que amb pistoles, tisores i garrots volien matar-lo, pogué fugir del poble, "havent estat

substituït per un mestre laic, rebut com un heroi, i aquest ha aconseguit que de gran nombre de cases de Navàs es tregui la imatge del Sant Crist, substituïda per un retrat que diu: "San Francisco Ferrer Guàrdia".

Ignorem els detalls d'aquest fet concret, i volem creure que les imatges del Sant Crist no van ésser tretes de les cases per llurs propis habitants, perquè la coacció ni l'amenaça ja no són eximents que puguin excusar un acte que s'acosta a la pública apostasia, moltíssim més greu en quant les creus han estat reemplaçades per l'efígie d'un enemic de Déu i del cristianisme tan radical i ferotge com ho era el tristament cèlebre professor i cabdill anarquista i francinagó Ferrer Guàrdia.

No em deturaré avui a comentar la responsabilitat en què incorren els catòlics que deixen treure de llurs cases particulars la creu, perquè la tolerància i el cedir davant de la coacció té uns límits, més enllà dels quals sembla que es comet deserció, perquè els primers cristians també era sota amenaça i coacció que els obligaven a cremar encens als déus, a venerar les ídols, i resistiren.

Si és abominable esmicolar el Crist, ho és molt més substituir-lo, proposar algú altre a l'adoració, la reverència, l'amor i la gratitud que solament a Crist són deguts. És vol tapar i amagar el record mateix; es vol omplir el buit que deixa el Crist arrabassat, es vol fer-lo oblidar i desaparèixer, com aquell qui fabrica una casa de lloguer damunt de l'enderroc d'un temple, no deixant-hi ni l'augusta majestat de la ruïna. I reemplaçar el Crist per un altre objecte o persona, és igual que, després d'haver espatllat la font, esborrar el camí per a retrobar-la.

Però si ja seria enormement injust substituir el Crist per un filòsof idealista de l'antiguitat com Plató, o per una abstracció com la *Deessa Raó*, a la qual es tributà culte nels revolucionaris durant la Revolució Francesa, o pel culte d'algun filòsof modern, com, per exemple, Pestalozzi, és enormement més esgarriós substituir-lo per un nom sinistre i tràgic com el d'En Ferrer Guàrdia, nom que durant vint-i-cinc anys no ha sonat més que com un *papu* terrorífic que estemordí la nostra joventesa, nom que arribà a caure en l'oblit fins dels mateixos esquerrans. El nom d'En Ferrer Guàrdia va associat a trasbalsos sagnants i llòbregos com el crim del carrer Major de Madrid (31 maig 1906), que, fos quin fos el seu objecte frustrat (el braç anarquista i antiautoritari va contra el rei allà on hi ha rei i contra el president allà on hi ha república: a recordar Sadi Carnot a França i Mac Kinley als Estats Units), va produir cent trenta víctimes (vint-i-quatre morts i 106 ferits) essent l'autor de l'horrible salvatjada En Mateu Morral, amic d'En Ferrer i professor de l'*Escuela Moderna*

(1) *L'Esfera i la Creu*, primer capítol.

(2) *Els fets de Navàs. Un cas de vergonya*, per F. Roda Ventura, a *La Veu de Catalunya*, 24 juny últim.

que el pedagog anarquista havia fundat. L'abominable assassí va estar amagat a casa d'En Nakens, i en sortir del seu amagatall fou pres a Torrejón de Ardoz, on matà d'un tret el guàrdia rural que el detingué i es matà d'un altre tret contra si mateix. Foren llavors aquests esgarifosos fets els que revelaren a l'opinió l'existència de l'*Escuela Moderna* i del seu creador Ferrer Guàrdia, que l'establí com a "Escola emancipadora per a arrancar dels cervells ço que divideix els homes (religió, falsa idea de la propietat, pàtria, família)" (3) i més concretament encara "per a formar anarquistes convençuts, inculcant en el cervell de la joventut la idea del capgirament per la violència". (4)

L'altre fet enorme, catàstrofe devastadora, que associa aquell nom ombrívol amb un sotrac dolorós de la pàtria és la Setmana Tràgica de juliol de 1909. Fumejaven encara els edificis incendiats i ja l'opinió assenyalava la intervenció d'En Ferrer Guàrdia en aquell vergonyós i destructor motí. La participació seva fou a bastament demostrada pel procés, i per damunt dels testimonis acusadors planava l'acusació moral de les seves teories i ensenyances destructores, anticlericals i antireligioses. El seu afusellament a Montjuïc va fer bellugar la maçoneria internacional a la qual ell pertanyia, i disturbis sagnants es produïren a diversos països. La justícia a mitges que s'acostuma a fer en el nostre, suprimí la persona d'En Ferrer, tancà l'*Escuela Moderna*, però deixà en llibertat l'Editorial, de manera que la literatura i les doctrines de tan indesitjable pedagog poguessin seguir el seu camí i fructificar novament. Quedà lliure d'actuar i propagar tan inhumana pedagogia, l'inseparable col·laborador d'En Ferrer Guàrdia, l'Anselm Lorenzo, i la negra i sagnant història de l'anarcosindicalisme barceloní, tot el pistolerisme que culmina en l'apogeu triomfal dels sindicats llibertaris, devinguts avui els amos no sols del camp social sinó del camp polític, i dictadors de l'actual revolució antireligiosa: tot això ha sortit d'aquell forn. (5)

Que el retrat d'un professor anarquista, revolucionari, enemic de la religió, la pàtria i la família, i no pas propagandista teòric solament, sinó home d'acció destructora, pugui usurpar, i hagi usurpat realment el lloc del retrat de Jesús crucificat, és un fet diabòlic que ens fa pensar en el regne de l'Anticrist. Del comunisme soviètic ha dit recentment el P. Barbera, que "moralment parlant és, en la seva expressió social i tal vegada en la preparació, l'Anticrist mateix" (6). Som ja, igual que a la Rússia de la U. R. S. S., al capgirament, a la inversió radical dels valors morals, del dret i de l'ètica, a perseguir el bé perquè és bé, i elevar i glorificar el mal perquè és mal.

Crist, ultra la persona sacratíssima i divina, és l'ideal de bondat, d'amor i de fraternitat. Certament que els cristians, els catòlics, pequem i oblidem tan sovint la lliçó i la doctrina, però Crist resta l'ideal, l'ensenyança, el principi i el fi. Però ara Crist és destruït com a ideal, com a ensenyança, com a fi i com a principi, i la segona fase d'aquesta destrucció temerària executada pels iconoclastes de la plebs i d'una manera més sorneguera pels laicistes, és l'esborrar el rastre de Crist, reemplaçar-lo, i, molt pitjor encara, venenar i honorar tot el contrari de Crist, un nom, un home, una obra que signifiquen la negació, la contradicció expressa i radical del Cristianisme. Un home

a la història del qual es troben, no pas miracles, sinó bombes i atemptats esgarifosos i mortífers com el del seu deixeble Morral, incendis, destruccions i sacrilegis com els de la Setmana Tràgica, una literatura i una pedagogia inspirada i saturada en l'odi de classes, unes ensenyances socials adverses a l'amor de família, a l'amor de pàtria i a tota pietat, i com a síntesi social-pedagògica del seu sistema i fórmula urgent de realitzacions pràctiques, la recepta que escampà per a fabricar la matèria explosiva titulada *panclastita* (7).

L'episodi actual de Navàs és simptomàtic perquè és una rehabilitació del nom d'En Ferrer Guàrdia, com ho prova el projecte de l'Ajuntament sectari de Barcelona de posar-lo a una avinguda del parc de Montjuïc i, a més, a un barri de cases, *honorant* també un altre carrer amb el nom de Nakens, el que amagà a Mateu Morral (nom aquest que fa tres mesos va ésser manuscrit amb grans lletres a un carrer cèntric de la seva ciutat natal, i que no sabem hagi estat esborrat encara, malgrat que un nom tan sinistre evoca el de les cent trenta víctimes que entre morts i ferits causà la bomba que el fa tristament cèlebre). A més, en els mitings electorals i de propaganda extremista s'ha enaltit també la llòbrega memòria del professor revolucionari. Però un detall fa encara més agudament odiós el fet de la substitució del Sant Crist pel retrat d'En Ferrer Guàrdia a unes cases de Navàs, i és la inscripció del rètol.

"Sant Francesc Ferrer Guàrdia" (!?!?). Per a pronunciar aquestes paraules de les quals les primeres neguen i rebutgen les últimes, cal pensar què és la santedat, què vol dir "sant", i qui era Sant Francesc i tots els sants Francescos de l'únic santoral existent i possible: el cristià. Els que no creuen en els sants ni en la santedat, que arrenquen la imatge del "Sant dels sants", que combaten l'Església que fa els sants, els dona culte, ensenya a estimar-los i a tenir la santedat en preu i en honor, ara vindran a exaltar a Ferrer Guàrdia, en qui hi ha no sols l'alè de l'Anticrist, com hem dit, sinó els caràcters de l'Anti-sant.

La vida privada d'aquest "sant" ha estat tan vergonyosament cèlebre com la seva actuació pública, mereixent que un autor hagi dit en resum que "practicava tant com podia l'anarquisme familiar, treballant per a implantar l'altre" (8). Les cròniques i els processos han conservat noms i detalls dels escàndols i aventures de la seva llar, i passaran a la història amb ell els noms d'una Teresa Sanmartí, de Granollers, amb qui es va casar, separant-se'n després dues vegades, prenent-li les filles, tres de les quals no foren batejades, i tractant-la de tan mala manera que la dona, desesperada, li va engegar un tret (en els processos consten les ben poc edificants minúcies d'aquest drama); d'una Leopoldina Bonnard, deixeblla seva de quan donava lliçons d'espanyol a París, amb la qual

(3) Lletre de Ferrer Guàrdia a l'anarquista Josep Prat, el 29 setembre 1900. Del llibre *Un precursor du bolchevisme*. Francisco Ferrer, per A. Lugan. París, 1921, p. 21.

(4) Altra carta d'En Ferrer Guàrdia. *Loc. cit.*, p. 23.

(5) Veure els nostres articles a CATALUNYA SOCIAL, els últims mesos de l'any passat.

(6) *La Civiltà Cattolica*, 20 juny 1931. Article *Il bolscevismo distruttore di ogni civiltà cristiana*.

(7) *Panclastita* vol dir "destructora universal". V. Juicio ordinario seguido ante los tribunales militares en la plaza de Barcelona contra Francisco Ferrer Guardia. Madrid, 1909, Sucesores de Rivadeneyra, p. 24.

(8) Lugan, *op. cit.*, p. 9.

s'ajuntà i tingué un fill natural, al qui posaren *Riego Ferrer*; d'una Soledad Villafranca, la seva companya famosa durant l'actuació de l'*Escuela Moderna* de Barcelona, i per damunt de totes d'una Ernestina Meunier, la rica dama francesa que caigué sota les seves urpes, a la qual suggestionà de tal manera que li féu gairebé abjurar el catolicisme i deixar-li a ell 600.000 francs que fou el capital aprofitat per ell per a la fundació d'aquell centre pedagògic revolucionari. Tèrbola història fulletinesca i financiera en la qual no manca una pàgina sensacional i misteriosa com la mort d'aquella desventurada, que fou trobada coberta d'una mortalla igual que la d'una mòmia egípcia, *cara i tot*, mort que infongué a la família de la finada les més vehements sospites, segons explicà Maurice Talmeyr a *L'Éclair* de 21 maig 1913 (9).

La substitució de Crist per Ferrer Guàrdia dona

una esgarripança de vertigen, la sensació horripilant de veure obert als peus un avenç xuclador de tenebra. Reprodueix en certa manera aquell trasbals de l'Evangeli, trontollador com un terratrèmol, quan el diable, cinicament superb davant de Jesús en la tercera temptació al desert, pretén que el Fill de Déu es prosterni i l'adori (10).

"El Senyor ton Déu adoraràs i a Ell sol donaràs culte". Aquesta paraula imperativa de Jesús, després de l'enèrgic *Vade, Sàtana*, sigui l'actitud dels cristians de Navàs i dels cristians de tot Catalunya davant del cinisme superbiós de l'escola anarquista que, havent negat i blasfemat la jerarquia de Crist, proclama i vol fer honorar la jerarquia de l'Abisme.

(9) Lugan, *op. cit.*, pp. 15 a 18.

(10) Lluc, IV, 5, 7; Mateu, IV, 8-10.

L'elogi de la mà (*)

JOSEP CASANELLAS, Prev.

No recordes la cançó? Camí del molí en duu la farina i troba companyia com de frare. Ell incaut se'n fia, fins que darrerament se li descobreix i li crida feréstegament: "No sóc frare, que sóc lladre."

Així és el traïdor, com Judas, com el diable.

Oh, el gemec del bon Jesús: "El qui menja el pa amb mi, alçarà contra mi el seu peu... la mà del qui em traeix, està amb mi a la taula..."

Hagués estat únic Judas!

Què en direu dels del temps presents; que saben com ell escanyar la bossa i àdhuc tirar-hi *preu de sang*. Acció horrida que vol detestar Isaïas (1, 15) en dir: "Quan vosaltres obrireu els vostres palmells amb l'ofrena damunt l'altar, jo decantaré els meus ulls de vosaltres; baldament insistireu en la pregueira vostra, jo no us escoltaré: les vostres mans degoten sang."

Ah, les mans que, en sotjar el germà, són com les de Caïn, traïdores, i fan davallar damunt els homes des dels cels els llamps de les malediccions divinals! I si la sang vessada ho és a *preu de diners*! Fill de damnació el traïdor, l'homeier, ell davallarà a un infern més pregon encara que el de l'Epuló. No hagués nascut, igualment que Judas, l'home aquell.

Així el qui peca contra l'Esperit Sant, en defraudar la jornalada del treballador, és un Judas escanya-pobres. No hagués nascut!

Quants falsos redemptors del poble no seran ajuntats a la colla d'aquells!

I també en són els aficionats a saludar el seu pròxim al crit de: "Mans enlaire!"

Es el cas del típic llop, que, felló, a estones es vesteix d'ovella.

Sant Pau, en apostrofar-los, s'esbrava dient: "Prediques no robar i robes; dius que no s'ha d'adulterar i adulteres; abomines les ídoles i comets sacrilegi; et glorieges de la llei i amb la teva transgressió de la llei deshonores Déu!"

Es vil i abjecte el traïdor als seus ideals, a la família, a ell mateix, el qui trafica amb el seu pròxim, el qui l'embruteix i el torna bàrbar, el qui pronuncia el *Credo* per a després renegar de Déu i de la santedat...

Ni que repugni la seva fesomia, mirem-la horritzats per al propi alligonament, car sempre hi ha el perill de què hom segueixi els seus camins perdors. Tothora poden venir hores de temptació, d'ensopec, d'escàndol. Sant Pere, tan ben alligonat activament i passiva, així ens adoctrina: "Manteniu-vos sobris, i vetlleu! Car el contrari vostre, el diable, com un lleó braolador, ell fresseja, cercant a qui engolir. Contrasteu-lo, fermes en la fe. Sapiguen que els germans vostres en el seu escampall pel món ells sofreixen talment com vosaltres."

Judas, traïdor, va fallir aviat davant el braol del lleó infernal i així ell, l'Isariot, digué: "Què voleu donar-me, i jo us el lliuraré?"

De part dels contraris la resposta fou: "Trenta diners." Però el Mestre, allà a Getsemaní, així li parlava: "Amic, per què ets vingut? Oh, Judas! Amb un bes lliures el Fill de l'Home?"

Quin bes i quina bava la del traïdor!

El dring de la moneda fou el conhort d'uns moments per ell, però de seguida li rosegà les entranyes, li encengué de ràbia l'esperit i, convulsa la seva consciència, no es peneix, baldament hagi de confessar: "Jo he pecat lliurant sang innocent." I llençà a presència dels compradors aquelles monedes i més tard, vist el diabòlic esplet de la traïció seva, va anar a penjar-se, es rebentà pel mig, i s'escamparen totes les seves entràmenes.

Colgueu el traïdor ben endins de la terra, camí del pregon i feu-ne la memòria esborradissa. Així el llença el blasme David (Ps. 108): "Sigui la seva missaga en extermini; en la generació següent sigui esborrat el seu nom! ...ell perseguí l'home pobre i desvalgut i abatut de cor, fins a causar-li la mort. Ja que volia maledicció, doncs li vingui; no li plaïa benedicció, doncs s'allunyi d'ell. S'endossi maledicció com vestit seu..."

No hi ha glòria per a ell. Que l'esbravada del pregon duu esglai i esgarripança. Aquesta esgarripança, però, sigui sempre avinent, preservadora o remeiera.

(*) Segueix de la pàgina 1225.

(Continuarà)

Dona, què espera de tu el món modern?

(Extracte de la conferència donada, amb aquest mateix títol, per Pere Sanson a la tribuna de les "Conferències Cardenal-Mercier".)

Comença refutant, com una calúnnia, l'afirmació de què les dones rarament tenen qualitats genials i que, si n'arriben a tenir, mai presenten la mateixa plenitud que en l'home.

Solament l'obra de Mme. Curie, diu, és prou per a poder rebutjar-la plenament; però on generalment la dona mostra la seva genialitat, fins a superar l'home, és en la seva "facultat de passió" a la qual és degut, moltes vegades, l'esclat de grans genis.

Aquesta força de la dona pot igualment decantar-se cap al bé que cap al mal.

Aquest és el gran perill.

Cal que la dona exerceixi aquesta seva influència en favor del bé. Si així ho fa la seva actuació pot omplir-nos d'esperances; el camí del bé és ben obert a la dona moderna.

Millor dit, els dos camins del bé, puix dues són les manifestacions d'aquesta influència femenina: l'antic camí de la influència discreta, misteriosa, amb prou feines sensible, però irresistible; o bé el camí nou, plenament obert, de l'acció discreta, aquell on hi ha més perills, però que fa arribar molt més aviat a terme.

Cal parlar de tots dos.

1. Recorda l'antic adagi de què en tot esdeveniment de transcendència, sia en bé, sia en mal, si hom vol saber-ne la causa, cal: cercar la dona.

Realment, — segueix — en el noranta per cent, cal cercar la dona.

Així succeí en la primera pàgina del Gènesi.

L'home es troba sol, abandonat, sense la dona.

La seva influència, però, li fou funesta. De llavors ençà, trobem exemples de tota mena.

Si ella redueix a la impotència el valent Samsó, sap en altra ocasió, per la influència de la seva bellesa, alliberar els seus germans del captiveri.

Si ella reclama i obté el cap de Sant Joan Baptista, és també per la seva intercessió que Jesús fa el seu primer miracle.

Si ella perverteix governants i pobles, en altres ocasions és àngel de pau, de caritat, d'amor.

Ha perdut la dona moderna aquesta arma?

Cal confessar que la dona moderna, sobretot després de la gran guerra, ha emprès un camí d'emancipació que li fa despreciar l'antiga arma de la seva influència femenina per a lluitar amb l'home amb les mateixes armes i sobre el mateix terreny.

La dona s'ha equivocat en emprendre aquest camí i no és pas, diu el conferenciant, que jo vulgui abonar aquests homes, plens d'egoisme, que voldrien la dona sempre fermada per allò que anomenen "tradicions intangibles".

Cal rebutjar aquesta hipòcrita defensa del passat, reconeixent que la dona no hauria tingut necessitat

de llançar-se a demanar, no sempre en la deguda forma ni en els justos medis, totes les llibertats, si hom, a temps, hagués estat més comprensiu.

Per altra banda, però, la dona, despreciant el veritable secret de la seva influència, ha caigut en un greu error i gros defecte.

Cal blasmar-la i també plànyer-la. Obrant així ella obra en ple desacord amb la seva naturalesa i amb un dels principis fonamentals dels destins humans, o sia la compenetració de les nostres existències.

Dones: aparteu-vos d'aquest error. La vostra influència està destinada a tenir gran eficàcia. Aproveiteu-la per a expandir al vostre entorn la passió pel Bé. Cal recordar l'exemple i doctrina de l'humil i dolç Jesús. La seva influència, durant encara no tres anys, exercida damunt un petit nombre de persones, dura encara i s'expandeix cada dia més portant arreu tots els esplendors de la veritat i de l'amor.

Si la dona moderna s'inspira en aquest model, ella pot tenir totes les esperances i totes des audàcies; cal, però, que ella es guiï per la doctrina de caritat que ensenya l'evangeli; altrament la sana, noble i santa passió pel bé seria ofegada pel mal.

Aquesta és la missió de la dona.

Cal que no l'oblidi.

L'autor acaba aquesta part llegint un bell fragment poètic que expressa aquestes mateixes idees i diu finalment:

Senyores: no depèn de vosaltres ésser una flor d'hermosura, l'essencial és que estigueu sempre perfumades per la bondat.

2. Mil circumstàncies han portat la dona a exercir càrrecs i oficis, molts d'ells, fins ara, considerats d'exclusiva competència dels homes.

Aquesta actuació i la consegüent llibertat d'acció tan poden ésser per bé com per mal.

Cal reconèixer que l'emancipació de la dona li ha permès augmentar, però en molt, la seva activitat en diversos ordres, un d'ells la beneficència.

Anys enrera la dona feia la caritat de casa estant. Avui és enmig de les obres socials que ella exerceix la seva activitat.

Ella va d'ací d'allà amb ple coneixement de la seva missió, sense avergonyaments, sense que l'espantin ni el treball, ni les malalties, ni mil perills que arreu troba.

Igualment és de lloar l'actuació de la dona en la carrera de medicina.

La dona fa filosofia, fa política i la seva influència és gran.

Quina és la missió de la dona en totes aquestes actuacions?

La passió pel bé.

Que ella posi en totes les seves obres aquest segell.

Així ho han fet les grans dones modernes fundadores i directores de mil obres d'apostolat, caritat, etc.

Si la dona sap posar en totes les seves obres aquesta passió pel bé, ella ha triomfat, ella ha complert la seva missió.

Cal, però, que s'aparti dels que la voldrien separar del seu propi camp d'acció.

Que tingui plena consciència de la responsabilitat

que és, per ella, tenir plena llibertat; que no repudii el seu pudor natural; que estiguin geloses del seu títol d'"àngels de la llar"; que sàpiguen revoltar-se contra els falsos profetes fent-se defensores de l'ordre contra l'anarquia, de la família contra l'amor lliure, de la vida contra la mort.

Si elles ho fan així, certament el món serà més ple de justícia, de virtut, i serà cert que: allò que la dona vol, Déu ho vol".

Comentaris

El tresor artístic

El ministre d'instrucció pública té una dèria: la de salvar el tresor artístic de l'Església; no, però, protegint-lo d'assaltants i incendiàries; no procurant la seva protecció i augment; no facilitant a l'Església la seva missió educadora i de formació social i artística, sinó fent tot el que pot el ministre contrari a tot això. L'exasperada clerofòbia de què és víctima el ministre d'Instrucció Pública, l'arrossega als extrems més llastimosos, àdhuc a la injúria vil que suposa l'atribuir a l'Església descuit, i abandonaments, i enagenacions criminoses que fan necessària la tutela de l'Estat sobre aquest imponderable Tresor, fill de l'Església, propietat de l'Església, que l'Església pot vendre justíssimament sempre que vulgui, sense que n'hagi de donar compte a ningú, i sense que puguin oposar-s'hi més dret que el dret brutal de la força, sigui qui sigui qui despòticament atempti contra tals riqueses.

Però l'Església, que ha constituït aquest Tresor imponderable, té prou cura de conservar-lo. La llista inflada d'objectes artístics nostres traspassats a l'estranger que publica un diariot dolent de Madrid, sens dubte menat pel susdit ministre, és com unes gotes d'aigua comparades al mar immens de les nostres meravelles artístiques. Alguns dels alludits objectes foren robats per les "mans mortes o vives" dels antics o nous desamortitzadors, o venuts forçosament pels seus amos per tal de salvar joies majors, o dotar el poble de coses i comoditats indispensables i merescudes. Bé prou que són substituïts i encara augmentats constantment aquests objectes en el si de l'Església! Però anem a comptes: Què ha fet per a salvar-ne cap?

Quanta comèdia i quant cinisme, Senyor! I mentre perdia el temps per a salvar un tresor que, a més d'estar prou ben guardat, té bon amo propi, desapareixia d'Espanya una obra mestra de Goya, de la qual pagava milions de pessetes un capitalista alemany.

Això no és democràcia

L'anar amb mànegues de camisa pels carrers, àdhuc a l'estiu, no és pas democràcia, com alguns es creuen: és inurbanitat, és mala educació, és grolleria.

No en teníem prou dels ultratges de moltes dones a la urbanitat i a la decència públiques portant els braços nus a estil de bugaderes, que ara fins els homes s'ajunten a l'ultratge, no solament en mànegues de camisa, com abans dèiem, sinó substituint-la per una infecta samarreta de punt que fa aclucar els ulls. Aquesta franquesa, diguem-ho així, en els carruatges públics, subleva. És ja cosa corrent, ara, que homes tregui el gec i l'armilla, si en porta, i es quedi tan fresc entremig dels altres passatgers menys frescos, ofenent-los la vista impunement. Si això fos democràcia, ben prompte en renegarien totes les persones decents. I no em parlem més... per avui.

"Com una bassa d'oli"

Amb aquesta frase pacifista als llavis, tornà el pèndol del Ministeri de Governació, al seu titular, En Maura i Gamaço, el que el substituï, durant els seus dies de repòs, el ciutadà Casares Quiroga, titular del ministeri de Marina. Qui dels dos és més fresc? Perquè dir, i admetre, que Espanya està com una bassa d'oli, quan no hi ha un pam de terra que no sotraguegi, ni un interès en ferm, ni un dret segur, ni un ciutadà tranquil, i tothom mira esparverat el present i l'esdevenidor, és el comble de la frescor ministerial a temperatures de 40 graus sobre zero.

Talment ja és tota una història aquesta comèdia oficial de "pau i normalitat" quan tot està que bufa... Almenys no s'adonessin els estrangers de tanta i tan irritant informalitat.



AGA

BATERIAS

DINAMOS

DELCO

Reparació electromecànica d'automòbils,
per especialistes del ram amb utilitatge
modern: preus limitats.

Bruch, 96 BARCELONA Telèf. 10656



La nostra vida pública

La política significa poc.

En efecte, la política significa poc, molt poc, en el moment actual. Demaneu als fabricants, industrials, comerciants, obrers, el que per a ells significa la política i veureu com tots es mostren preocupats per problemes ben aliens a ella.

És clar que reconeixen la seva necessitat i saben que tots els problemes poden tenir la clau de volta en la solució del problema polític. Però també saben que el problema polític significa poc al costat de la intensitat que ha pres el problema social, per exemple.

Una vaga, un dia; unes bases absurdes i carregades de pretensions un altre dia; un moviment de braços caiguts, etc. I tot això barrejat amb una crisi econòmica molt forta, contundent, que afecta a tots els rams de la indústria i que no deixa pas lliures el comerç ni l'agricultura, ni cap esfera de les nostres activitats.

Ens trobem, doncs, amb què en el moment del màxim interès de les qüestions polítiques — Constitució de l'Estat, Estatut de Catalunya, etc. — hi ha milers i milers de ciutadans que no poden pensar en política i per als quals aquesta ocupa un pla secundari.

I les qüestions socials?

Aquestes són les que veritablement avui preocupen. I quasi les úniques posades en primer pla dels afers d'actualitat.

Parleu a un industrial d'affers polítics i el trobareu disposat a complir amb el seu deure cívic, i no gran cosa més. Però parleu-li de qüestions socials i ben aviat el seu rostre s'enardeix i entra pels camins d'una discussió en la qual prenen part totes les seves facultats i totes les seves passions.

Però el trist és que, en aquest moment — com de costum, per dissort nostra — el Poder i els ciutadans no coincideixen. Entre els polítics no hi ha interès pels afers socials. Al contrari, els polítics fan servir barroerament els problemes socials i les organitzacions obreres de mitjans pel joc de les seves ambicions o de les solucions que a ells els semblen justes.

Els elements socials aprofiten aquesta disposició d'ànim dels polítics per anar adquirint cada dia un xic més de força, i polítics i poble no coincideixen ara tampoc, en un moment tan transcendental com aquest.

Ara les Corts aniran desgranant un seguit de temes polítics; que si sistema bicameral o unicameral; que si Estat confessional o neutre; que si vot femení o no; etc. L'única cosa que les Corts no tractaran serà dels problemes socials, únics que avui tenen revoltada l'ànima de Catalunya i únics que poden donar un tomb més seriós que cap més a totes les nostres institucions i necessitats.

Els sindicats únics, més forts que mai...

Arrecerada a cert partit català avui en boga, la Confederació Nacional del Treball segueix la seva

campanya proselitista i de coaccions. Els obrers catalans són afiliats quasi tots a la Confederació, si us plau per força. No tenen llibertat per associar-se; i el sol fet de no estar associats equival a tenir tots els interessos, entre ells el dret al treball, a l'encant.

Les autoritats segueixen amb els braços plegats, o pitjor encara. I els sindicats únics no solament s'estenen sinó que són ja amos i senyors de tot el cos obrer de Catalunya.

Solament a Barcelona són constants i periòdiques les vagues. De set a vuit sempre en dansa; altres tantes bases presentades per l'esdevenidor; i bases amb unes condicions equivalents a deixar tota la producció en mans de la Confederació.

Les voleu saber aquestes bases? Reconeixement del Sindicat únic amb tota la teoria clàssica de delegats; elecció, entre aquests delegats, de consells de fàbrica allí on l'amplada d'aquesta ho permet; establiment d'una borsa del treball en mans del Sindicat, de manera que tot el personal que necessita la fàbrica hagi d'ésser facilitat únicament pel Sindicat i per ningú més; i junt amb tot això — que ja fóra prou pel moment, i que equival ja a la supressió de l'autoritat del patró dins la indústria — reclamacions d'augment de salari de tres a quatre pessetes diàries, salari sencer en accidents, roba de treball, vacances retribuïdes, etc. És a dir, tot un panorama econòmic que de cap manera poden suportar la major part de les nostres indústries en el moment crític d'ara.

Les autoritats...

...fent el que poden, que poden ben poc. Hi ha determinats elements de la política catalana que sostenen tot això, que aguanten i centupliquen la força d'aquest Sindicat, i que inutilitzen tota la força de les altres autoritats.

Mentre discutim si els afers socials han de quedar dins de Catalunya o han d'ésser atribució del Govern Central, i així es va afeblint la nostra producció, els conflictes creixen en proporcions inversamentals i els nostres industrials van de cara a la ruïna més completa.

Passivitat a dalt; lluita aferrissada a baix. Heus ací el panorama tristíssim de l'hora actual. Els qui davant de tot això només hi veuen afers polítics, Déu els perdoni el mal que fan a Catalunya!

Mot de la fin.

Voldriem que no fos una paraula d'un pessimisme extremat; però no pot pas ésser menys, dissortadament.

Ens trobem en un moment d'una gravetat com mai l'havíem patit. El crèdit va fugint cada dia; la nostra Banca s'afebleix per moments; la política no porta orientació de cap mena; i les indústries van caient, tancant fàbriques, tancant tallers, i amb milers d'homes al carrer.

Que ens espera?

G. G.

L'educació del poble

PER J. CIVERA I SORMANI

D'ençà de la implantació del nou règim, s'ha accentuat d'una manera alarmant el plebeisme de la nostra ciutat. El nostre poble té un concepte tan fals de la democràcia, que la confon amb la vulgaritat. El concepte que els catòlics tenim de la democràcia no és pas aquest. La veritable democràcia no és incompatible amb la gentilesa. Abans la gent anava endregada i no s'atrevia anar pels carrers en mànegues de camisa. Avui, ni camisa no es porta. Passeu els diumenges per les Rambles, i veureu molta de gent que es dirigeix al mar amb samarreta. No recordem haver presenciat mai un espectacle tan poc elegant.

Aquests joves tan despreocupats pugen al tramvia i seuen tranquil·lament al costat d'una senyora. Per què la companyia dels tramvies permet que aquests homes de les cavernes dominin un espectacle tan poc ciutadà?

L'altre dia anàvem en un dels tramvies que van als banys, i teníem al nostre costat una dama anglesa. Naturalment que no va exterioritzar cap protesta, però amb l'expressió del seu rostre vàrem comprendre que li causava repugnància la contemplació dels homes que s'havien deixat a casa la camisa i l'americana.

Un hom, en la intimitat de la llar, pot fer el que vulgui; però en públic tothom té el deure de vestir correctament.

Si no aturem aquesta onada de vulgaritat, els d'emigrar d'aquest país.

que no creuen en la falsa democràcia hauran

Si la República ha de significar el retorn a la barbàrie, no calia que haguessin sotraguejat l'antic règim per fer-lo caure.

La nostra ciutat cada dia fa més mala olor. Si us atureu davant un quiosc, heu de fugir per no contemplar tanta immundícia. En compte d'eleva el nivell intel·lectual del poble el fan caure a l'abisme de la vulgaritat. No compreneu que no en farem res d'un poble materialitzat? Com és possible que progressi la nostra terra si en compte d'educar el poble l'embrutiu?

Visiteu les llibreries i els llibreters us diran que no es venen llibres. S'han publicat algunes obres interessants de caràcter polític i, no obstant, ningú no les llegeix. El públic dona més importància a les revistes que publiquen grolleries i obscenitats.

Travessem una crisi espiritual molt aguda. La fol·lia dels homes de la ciutat ha arribat ja a les petites viles. Ens han contat que en un llogaret no ha estat possible celebrar una processó, per-

què dos joves que són comunistes van anunciar al rector que li arrabassarien de les mans la Custòdia. És un poblet que no té més de sis cases. En tots els pobles de la nostra terra es van imposant els homes que no tenen cap prestigi. En algunes viles s'han comès atropells inqualificables.

Naturalment que passarà aquesta fol·lia i tornaran altra vegada a imposar-se les seleccions; però cal que els homes dirigents tinguin el valor de blasmar l'actitud dels que exerceixen una odiosa dictadura. Moltes de les coses que passen en tenen la culpa els homes d'esquerra. Si han sembrat vents és natural que recullin tempestats. Per aconseguir el triomf de llurs ideals han considerat lícits tots els mitjans. Quan es trobaven a l'oposició no parlaven tal com parlen ara. Si van esbossar al poble el camí de la rebeldia, ¿com volen ara que deixi de banda les estridències i les rebeldies i segueixi el camí de la legalitat? ¿Qui és capaç de deturar la pedra que rodola cap a l'abisme i l'aigua furient de la torrentada?

Els homes d'esquerra han educat molt malament el poble. No coneixen altre so que el que produeix el clarí eixordador de l'estridència. En Lerroux, en un dels seus parlaments, ha reconegut la necessitat d'educar les masses. Si no eduquem el poble, anirà accentuant-se la nostra decadència.

Els que exerceixen càrrecs públics són els primers que han de donar bon exemple. En alguns aspectes mai no havíem arribat a un nivell tan baix. Si assistiu a una sessió de l'Ajuntament de Barcelona, que hem dit i repetit que és cap i casal de Catalunya, us fareu el propòsit de no tornar-hi mai més. Alguns regidors parlen tan grollerament que no els pot escoltar cap persona delicada. Els esquerrans arribaran a fer-nos creure que el bon gust i l'elegància són incompatibles amb les idees que professen.

Quan ens trobem en mig d'una gran planura, on no es veu verdegar l'herba ni cimbrejar el branatge dels arbres que ombregen els camins, és quan més enyorem els recons íntims amarats de pau i placidesa. En aquests moments de vulgaritat, sense donar-nos-en compte, cerquem un recer on hi hagi una mica de bellesa. No poden avesarse a les tenebres els que estimen la llum. Ens hem de recollir dins de nosaltres, per a cercar la pau que no trobem enmig del tràit del món.

Del món del treball

Errada. En el núm. 519, quatre del corrent mes, i en aquesta secció, immediatament abans dels *Fets diversos*, s'hi llegien, a l'acabament, aquestes paraules: "Els problemes no es resignen encara a no canviar de moral", quan ço que escrivíem fou:

Els pobles no es resignen encara a canviar de moral".

La virada de Stalin

El quinquenni de nous mètodes, i durs sacrificis, i ofensiva general a tots els camps de la producció, per a fer produir a Rússia el màxim de riqueses i lliurar-la de tota dependència estrangera, acaba de fallir abans d'arribar a mig camí. Els resultats han estat deplorables: dèficits, decepció, misèria, rebellions. Un present horrible i un esdevenidor paorós.

Però, Stalin, no s'ha pas acovardit. Cal confessar que és tot un home, de la fusta de Lenin i de Mussolini. Ha donat contra-vapor, ha abandonat tots els mitjans que amb tanta de vigoria i decisió havia preconitzat i practicava. Ha confessat, impertorbable, el seu erro, i torna francament als vells i acreditats sistemes capitalistes, tan durament blasmatats per ell. Restableix les categories en el treball; paga, segons la feina, els obrers; imposa als tallers la disciplina; retribueix i dóna prestigi als intellectuals; acata els tècnics; restableix la setmana natural; busca els homes que valen enc que siguin burgesos, etc., etc.

No cal dir la sensació que ha fet aquesta immensa *débacle* de les teories econòmiques soviètiques i com repercutirà en tot el món del treball. També influirà en els partits obrers extremistes d'Espanya, tan contents d'ésser copistes o mandataris servils dels seus amos de Rússia.

Obrers, alerta!

La davallada del treball i de la riquesa nacionals que ja fa temps venim anotant i prevenint, es va fent cada hora més general i perillosa a Catalunya i a Espanya. Hom diria que el comunisme es prepara per a destruir alhora totes les fonts nacionals de riquesa. En vastes i abans riques regions agrícoles d'Espanya els camps resten incultes, molts de pobles es despoblen perquè l'acció soviètica els ha arruïnat i fet inhabitable. Colles d'obers camperols afollats per les propagandes comunistes s'apoderen de finques inútilment perquè no poden cultivar-les i la cosa robada és maleïda. En el sector industrial passa el mateix: tallers que minven, indústries que pleguen, fàbriques que tanquen, incautacions violentes, impositcions estúpides... Estem a dos passos del comunisme soviètic. Un xic més d'afluïxament dels resorts de l'autoritat, i ja haurem començat a fruir del paradís rus.

Obrers, bons obrers! No us fieu ni de la C. N. T.,

Obrers, bons obrers! No us fieu de propagandes de les quals les primeres víctimes sereu vosaltres. Seny, seny i seny!

Fets diversos

El problema del treball a Andalusia es va agreujant per la inseguretat de les seves condicions i les contínues exigències de les entitats obreres revolucionàries.

— La mala situació de les Mines de Huelva produeix el continu acomiadament d'obers.

El Govern aconsella reduir els dies de treball. Que fàcil és donar consells així!

— Al Canadà un miler d'obers parats assalten el despatx del Ministre del Treball quan aquest treballava per a buscar-los feina.

— L'Empresa de les mines de Riotinto ha resolt suprimir dies de treball per compte d'acomiar obrers.

— A la vaga general de Màlaga s'hi sumaren les minyones de servei, produint greus conflictes.

— S'han concedit vacances anyals de cinc dies amb sou a tots els empleats francesos.

— S'ha publicat a la *Gaceta* un extens Decret del ministeri del Treball sobre la jornada de treball, que convé coneguïn, principalment, tots aquells a qui personalment interessa.

— La necessitat obliga als patrons de Sevilla a unir-se en una gran entitat patronal.

— Va estenent-se entre els obrers sense feina el costum d'entaular-se en els grans hotels i restaurants, com Barcelona, Sevilla, Saragossa, etc., marxant, naturalment, sense pagar.

— La fervent i discreta allocució del Cardenal-Arquebisbe de Lille (França), a obrers i patrons per tal que arribessin a una avinença en la ja famosa vaga que tan incalculables danys ha ocasionat a uns i altres, inicia una corrent moral d'intelligència que ha produït, per fi, la terminació harmònica d'aquest atur lamentabilíssim.

— Mentre a Anglaterra es multipliquen els treballadors desfeïnats, que comprometen greument la seva economia, disminueixen senzillament a Alemanya.

— El Govern anglès ha publicat el text del projecte de llei encaminat a unificar les disposicions de les lleis relatives a l'assegurança contra l'atur forçós.

Segons informes de la Comissió Reial, encarregada d'estudiar la qüestió, les noves mesures afectaran a quatre categories d'obers i permetran realitzar una economia de cinc milions i mig de lliures esterlines.

Es preveu la creació d'un Comitè integrat per representants del Govern, dels patrons i dels obrers per parts iguals, el qual estaria encarregat d'estudiar les modalitats d'aplicació de les noves disposicions.

De totes maneres la càrrega resultarà aclaparadora.

Institut Pro Obrers sense treball

L'Institut Pro Obrers sense Treball, en constituir-se va tenir en compte la diferència que existeix entre un obrer en atur forçós i un vagabund.

Els Estatuts de l'Institut preveuen:

Primer. — Que l'obrer per a rebre subsidi ha de portar com a mínim cinc anys de treball a la ciutat.

Segon. — Que tingui vertadera necessitat, no tenir altres entrades o bé que aquestes siguin tan migrades que resultin insuficients per a sostenir la família.

Tercer. — Que cerqui feina i accepti la que trobi, sempre que físicament pugui fer-la.

Quart. — Que sigui apte per al treball i no es tracti d'un vagabund.

Cinquè. — Que en quant faci referència al treball, tingui bona conducta, això és, que sigui vertaderament obrer.

Solament després d'una escrupolosa informació en la qual quedin comprovats els dits extrems, és concedit el subsidi als obrers en atur forçós.

Els diners que vénen a l'Institut, van a parar a les mans dels obrers.

Per això una vegada més adrecem una crida a tots

els ciutadans per tal que no s'equivoquin protegint entitats que, en lloc de fer caritat, fomenten la vagància o el vici, i els donatius per a protegir els obrers sense treball, poden trametre'ls o bé directament a l'Institut pro Obrers Sense Treball, Banys Nous, núm. 9, o bé a la Caixa d'Estalvis de la Generalitat.

La llibertat, font d'alegria

PEL P. BRU D'IGUALADA

I

Conta la història d'Alexandre Magne, rei de Macedònia, que, malaltejant greument, per heure curació calgué, segons dictamen mèdic, subjectar-lo a operació quirúrgica.

En aquell temps era desconegut el cloroform, com se suposa.

Aquest, com tothom sap, posat en una petita ampolla i aplicat a l'olfacte del malalt, sospèn sobtadament el dolor, de manera que el cirurgià pot fàcilment agafar el bisturí i introduir-lo en els replecs més amagats del cos humà, sense que el pacient es doni compte de l'operació.

Hi ha hagut malalts que, després de realitzada, han demanat insistentment al metge que comencés la tasca quirúrgica, prova evident que la tasca s'havia descabdellat sense el més petit dolor.

En temps d'Alexandre Magne era ben a la inversa. Es lligava el malalt amb trenades cordes per tal que, subjectat convenientment, el metge operés amb tot expeditament, per a no exposar-se, degut a les contorsions violentes del malalt, a conseqüències fatalíssimes per a ambdós.

Arribà el moment de lligar el gran rei, i, donant-se compte de l'efecte humiliant que fa un home voltat de lligadures, malgrat ésser per motiu de salut; tot i preveure els greus dolors que se li esperaven; sentint més que mai el pes de la seva reialesa, i tement que lligat d'aquella manera no perdés quelcom del seu prestigi; malfiant-se de què ell, qui, segons frase escripturística, davant seu havia fet emmudir la terra amb les seves victòries, la terra no es burlés d'ell en veure'l lligat, s'alçà del llit, i adreçant-se als metges aparellats per a la tasca, els diu resoltament: "No està bé que sigui lligada la majestat reial." Com dient-los: Els reis no comporten lligadures. Qui és rei déu ésser lliure.

Quanta dignitat enclouen aquestes paraules! En efecte; rei i esclau, rei i lligat són mots que es repelleixen.

I bé; si tanta sollicitud mostren els reis pel prestigi de llur dignitat, la qual, humanament parlant, "no és més que vanitat" i "s'esvaeix com l'ombra"; si tanta cura mostren de llur poder, que al cap i a l'últim és una cosa tan inconsistent, que avui els reis ho aplanen tot i l'endemà són trepitjats ignominiosament, segons la frase: "Del Capitoli a la roca Tarpeia no hi ha més que un pas."

Què no haurà de fer l'home per honorar la seva

reialesa, (1) "havent-lo el Senyor fet rei, coronat d'honor i glòria i enlirat per damunt de tota cosa creada"?

Què no haurà de fer el cristià, éssent per la gràcia (2) "fet participant de la naturalesa divina"?

Consentirà, rei com és de l'Univers i fill de Déu, viure lligat amb les lligadures d'apassionaments fustosos, més difícils de rompre que les lligadures materials?

Deixarà arrabassar-se aquest do propi dels reis i dels qui viuen de l'esperit del Senyor: la llibertat?

Vet ací perquè és d'utilitat summa, en veure l'abús que es fa de la llibertat, orientar la nostra gent respecte un afer de tanta importància, definint en què consisteix la llibertat progressiva, i provant que en el seu bon ús està la veritable alegria.

Diu Balmes, en la seva obra *El Criterio*: "De primer antuvi, sembla cosa fàcil definir una paraula, perquè és natural i conforme a raó que aquell qui l'usa sàpiga el que diu, i per consegüent, fer-ne explicació; però, l'experiència mostra tot el contrari, car són pocs, comptadíssims, els capaços d'explicar el sentit de les paraules que usen."

"Oireu sovint disputes acalorades on els contrincants s'escometen i rebutgen una i mil vegades, com enemics en lluita sagnant, donant voltes sovintejades damunt l'assumpte que tracten, sense aclarir res, ni entendre's ells mateixos.

Voleu confondre'ls, palesant llur estultícia? Pregunteu a cadascun dels contrincants: Què entén vostè per aquesta paraula objecte de la qüestió? quin sentit li dona? I sovint s'esdevindrà que restaran silenciosos, sense saber què respondre-us, o bé diran expressions vagues, incoherents, sense sentit, manifestant que els heu sortit de trasantó, que no esperaven que els ataquéssiu per aquell indret, essent tal vegada aleshores la primera vegada que, a desgrat d'ells, es fixen en una paraula que durant un quart d'hora han emprat centenars de voltes, fent-ne aplicacions nombroses, ignorant el seu significat."

Vet-ací el que s'esdevé amb la paraula *llibertat*, objecte d'aquesta conferència.

Incomptables són els qui en parlen sense saber el que és, ni poder-ne donar cap explicació encertada.

Per a major claredat destriarem el que no és del que és llibertat veritable.

(1) Coronasti eum, Domine, et constituisti eum super opera manuum tuarum (Psal., VIII, 6).

(2) Divinae consortes naturae (2.^a Petri., I, 4).

FEITS DE LA SEMANA

Els diputats del Nord exigeixen del Govern que respecti el dret a l'existència de totes les Ordes i persones religioses del país.

— Són reintegrats els Pares Jesuïtes al seu grandidiós i saquejat Col·legi d'Oriola per moral imposició popular i enmig del més fervent entusiasme.

— Reneix el militarisme a Barcelona...

— El partit socialista ha acordat no moure's del gabinet, on tan bé els va als socialistes.

— Les lleugereses d'En Prieto respecte la futura política inhibidora d'Espanya al Marroc, són objecte encara de molt serioses preocupacions diplomàtiques. França es considera com hereva forçosa de les deixalles rifenyas d'Espanya. Tem d'Itàlia.

— Es comenta la forma digna amb què ha contestat En Lerroux a les precipitades al·lusions d'En Prieto.

— Fracassa a Madrid l'operació de quinze milions que negociava al Banc d'Espanya l'Ajuntament de Barcelona.

— El Govern acorda tornar a prestar el seu ajut a les Companyies ferroviàries.

— Millora la mala opinió que del govern espanyol regna a l'estranger. El Govern s'hi esforça.

— El Consell de Ministres decideix no elaborar el projecte de Constitució i presentar-lo a les Corts tal com l'ha rebut de la ponència jurídica.

— En vista del refús del Banc d'Espanya, l'Ajuntament de Barcelona obté el préstec de la banca catalana.

— En Prieto suprimeix, sense més ni més, l'antic i prestigiós Mercat Lliure de Valors, eix de la vida bursàtil de Barcelona i àdhuc de tot Espanya. Aquesta barrabassada congria tempestats de protestes a Catalunya.

— S'inicien difícils negociacions entre Barcelona i Madrid a propòsit dels dos estatuts acabats aquests dies.

— França, recelosa dels alarmants avenços del comunisme a Espanya, envia d'ambaixador a Madrid el que fa anys tenia a Moscó.

— La gran "Federació Catòlica de Mestres Espanyols", protesta indignada contra l'expoliació dels honors d'escalafó perpetrada en la persona del Cardenal Segura pel Govern.

— Es creada la guarderia rural, de què tan bons records es guarda encara en algunes comarques de Catalunya. El perill que té és que es converteixi en arma política.

— L'Azaña recrimina públicament a En Lerroux les seves volubilitats conservadores i Lerroux li demana perdó. "No hi tornarà més", per ara.

— Arreu d'Espanya es censura el Govern pel sistema electoral deficientíssim que escollí per tal d'assegurar-se una enorme majoria i deixar sense representació les minories. Això, i les coaccions suplantades i *tupinades*, que han obert barroerament les portes del Congrés a tantes de persones indignes, fan aplicar a les presents Corts aquella històrica frase: "Deshonradas antes que nacidas".

— Les eleccions supletòries del diumenge no interessaven a penes a ningú. Es fan a base de *tupinades* a l'aire lliure, i triomfen, a voluntat dels dictadors, les desferres del diumenge abans.

— Es reuneixen els socialistes de Madrid i es ballen fraternalment per a planejar la política parlamentària. No volen el poder perquè no tenen homes ni preparació.

Es treballa públicament a Hongria per a restaurar la dinastia dels Habsburgs.

— MacDonald declara que des de fa sis anys es van registrant universals armaments, a l'aire, mar i terra, essent l'única excepció la Gran Bretanya que ha reduït les despeses militars per compte d'augmentar-les. Preconitza el desarmament universal a tota costa si es vol que la pau no es pertorbi.

— Stalín confessa el fracàs del pla quinquennal soviètic i evoluciona cap a les doctrines i pràctiques del capitalisme. En les principals concelleries del món es treballa de valent pel plantejament de la moratòria Hoover. França dona tota mena de facilitats per a la seva aplicació.

— Mussolini, despitat, accentua la campanya contra el Vaticà.

OBRA NOVA

MANUEL DE MONTOLIU

BREVIARI
CRITIC

VOL. III

(1927-1928)

Preu: 6 Ptes.

Noticiari

Espanya

Sembla que ara va de veres la campanya governativa contra la immoralitat. Si el governador civil, senyor Esplà, volgués immortalitzar-se, a més de fer un bé immens a Barcelona, no té sinó que seguir seriosament per aquest camí, sense girar la cara enrera.

— L'Oficina Particular de Beneficència (abans Secreariat General) augmenta cada dia la seva esfera d'acció i necessita, per tant, més valuosa col·laboració.

— Per ordre de Governació es disposa que la censura de pel·lícules s'exerceixi a Madrid per la direcció de Seguretat, i a Barcelona pel governador civil, i tindran validesa per a tot el territori nacional les fulles d'aprovació que estenguin ambdós centres.

La direcció de Seguretat i el governador podran suspendre l'aprovació de determinades pel·lícules encara que estiguin autoritzades, quan ho aconsellin circumstàncies de moment o de localitat.

— Com cada any en arribar a l'estiu ha començat a Catalunya la crema de boscos, flagell anyal que tants d'estralls ocasiona a la nostra terra. Si les autoritats volguessin de debò evitar-les...

— L'encariment de la vida va estabilitzant-se, que és com dir fent-se un mal necessari. Les autoritats no s'ocupen d'aquestes futeses.

Estranger

En el parlament francès s'han pegat dos parlamentaris de primer ordre. Aquest argument contundent no és pas pitjor que altres de menys força provatòria encara. És un argument d'estiu.

— Una sentència del Consell d'Estat de França prohibeix als alcaldes impedir les processons dels catòlics pels carrers, sense que hi valguin pretextos ni excuses.

— Les últimes noves del Congrés Eucarístic de Lille (França) confirmen l'èxit extraordinari que ha revestit. Diuen que sembla un miracle. De tots els grans Congressos Eucarístics pot dir-se el mateix, però.

— S'ha establert a París una Escola d'Alimentació per a divulgar la confecció de bons àpats.

Publicacions de Foment de Pietat

La vida de Nostre Senyor Jesucrist

per Mn. GAIETA SOLER, Prev. (Segona edició)

profusament il·lustrada amb gravats i vinyetes, en rústega Ptes. 2; enquadernada, Ptes. 3'50. Amb tela i cantells daurats, Ptes. 5. Amb pell badana i cantells daurats, Ptes. 10. Amb pell xagri i cantells daurats, Ptes. 14

La Beata Bernardeta de Lourdes

per l'ABBÉ BLAZY. Traducció per Mn. JOSEP FORN, Prev.

En rústega. Ptes. 1'50 Enquadernada Ptes. 3'—

Història d'una ànima

escrita per ella mateixa. Santa Teresa de l'Infant Jesús

Traducció directa del francès pel P. LLUIS DE SANTA TERESA, C. D.

Edició amb 20 gravats fora text.

En rústega. Ptes. 3'25 Enquadernada Ptes. 4'75

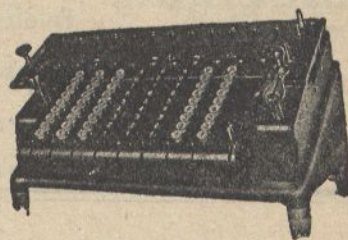
Demountable



Màquina nord-americana de primer rengle
Molt més perfecta i sòlida que cap altra

"TIM" "UNITAS"

Famoses màquines de calcular.
Les millors del món.



Per a demostracions, al
Representant Exclusiu:

Joaquim Serra. - Carrer Casp, núm. 4. - Telèfon 19861. - **Barcelona**

Les comunitats religioses, col·legis i subscriptors d'aquesta Revista, gaudiran d'un descompte especial.

EDITORIAL BALMES

OBRA INTERESSANT EL SENYOR RECTOR D'OZERON

(NOVEL·LA)

Original de
FRANCIS JAMMES

Traducció de
JOSEP F. RAFOLS

Preu: 4 ptes.

OBRA IMPORTANTÍSSIMA

EL NOU TESTAMENT

en dos elegantíssims volums. Text de la Vulgata Clementina. Versió i notes per la Comissió tècnica de l'"Obra del Sant Evangelí", de FOMENT DE PIETAT.

El primer volum, que conté Els quatre Evangelis i Fets dels Apòstols, consta de més de mil planes; el segon, que conté Les Cartes de Sant Pau, Les Cartes Catòliques i l'Apocalipsi, en té més de vuit centes. Impressió nitidíssima, format elegant, paper indià, notes abundants i selectes, mapes a cinc tintes.

Llibre indispensable a tots els fidels.

Es venen els dos volums per separat, i també el llatí sol o el català sol en un volum sumament manual. Així, tothom pot tenir, TOT EL NOU TESTAMENT, si vol, en un sol volum. El preu de cada volum per separat és de 8'50 ptes. El d'un sol volum, contenint tot el Nou Testament, és de 11 pessetes el llatí i 9 el català. Tots aquests volums es venen enquadernats en finíssim pegamoid imitació xagrí. Enquadernacions més luxoses a distints preus.

COL·LECCIÓ ROSELLES

VOLUM III

FABIOLA

La cèlebre novel·la històrica del Card. Wiseman

Adaptació catalana de
JOAN PUNTÍ I COLLELL, Prev.

400 pàgines de lectura delitosa i edificant.
Enquadernat amb coberta en colors.

Preu: 3,50 Ptes.

OBRA INTERESSANTÍSSIMA

L'ànima de Santa Teresa de Jesús Infant

pel

P. Ignasi Casanovas, S. J.

Foment de Pietat

OBRA INTERESSANT

Vida de St. Joan Bta. Vianney

(Rector d'Ars)

per

I. CIVERA I SORMANI

Preu: 2 pessetes

Es ven a Foment de Pietat i
a altres llibreries catòliques

Acadèmia

Fundada en 1879

Avinguda Portal de l'Angel, 38

Telèfons 18953-75303 - - Apartat 782

Comerç : Idiomes : Peritatge, Professorat mercantil i Batxillerat

Per a Cavallers, Senyores, Joves i Senyoretes

COTS

FOMENT DE PIETAT

**Biblioteca
dels Exercicis Espirituals
de Sant Ignasi de Loyola**

Autor - Text - Directori
Comentari - Explanació

Ja ha sortit
el volum tercer d'aquesta Biblioteca

Exercicis Espirituals de St. Ignasi de Loyola

teoria i preparació

per

Ignasi Casanovas S. J.

Llibre de 300 pàgines amb una fototípia
de Sant Ignasi de Loyola.

Preu: 3 Ptes.



JA SOU SUBSCRIPTORS

DE

CATALUNYA SOCIAL?

ATENES A. G. - Provença, 157; Barcelona.

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Durán i Bas, 11
BARCELONA